

VRIJWILLIGERSORGANISATIE BUS
BURGERKRACHT UIT SAMENWERKING
CONTACTADRES via E-mail: info@debus.nl
INFORMATIE OVER BUS: www.debus.nl

Verplicht kiezen tussen M of V: veel zorgverzekeraars niet ingericht op non-binaire geslachtsregistratie

Hoewel je in Nederland een 'X' in het paspoort kunt registreren, zijn veel zorgverzekeraars niet ingericht op deze non-binaire geslachtsregistratie. Je bent namelijk vaak verplicht 'man' of 'vrouw' te selecteren bij het afsluiten van een zorgverzekering. Non-binaire personen worden hierdoor vaak verkeerd aangesproken, en lopen tegen een muur aan als ze hier iets aan willen doen. Waarom vragen veel zorgverzekeraars strikt naar het binaire geslacht (Man/Vrouw)? Na contact met Radar veranderen enkele zorgverzekeraars de vraag, of onderzoeken ze de mogelijkheden daarvoor.

'Geslacht is niet kunnen worden gesteld'

Non-binaire mensen passen niet in de man-vrouw tweedeling, ook wel de binaire gender indeling genoemd. Sommige non-binaire personen identificeren zich bijvoorbeeld niet met man of vrouw, juist met allebei of hebben een eigen identiteitsvariatie. "Wanneer non-binaire personen behoefte hebben aan erkenning van hun gender, kunnen zij een 'X' op het paspoort aanvragen," vertelt Sophie Schers, beleidsadviseur van Transgender Netwerk.

Het aanvragen van zo'n X-registratie gaat via de rechter. "De volledige aanvraag duurt ongeveer een jaar, waarna de verandering in de geboorteakte kan worden doorgevoerd en een nieuw identiteitsbewijs kan worden aangevraagd," legt Schers uit. "In de geboorteakte staat dan 'geslacht is niet kunnen worden vastgesteld, in de Basisregistratie Personen (BRP) staat 'O' voor onbekend en op de ID-kaart/paspoort een 'X'."

Geslacht: man of vrouw?

Hoewel de X op officiële documenten wel zichtbaar is, kunnen non-binaire personen hun geslacht niet altijd invullen bij hun zorgverzekeraar. "Niet alle systemen in de zorg zijn ingericht op het ontvangen van een 'O'/'X'," legt ze uit. "Partijen kunnen de geslachtsregistratie simpelweg niet wijzigen, want de computer zegt nee."

Radar kijkt op de website van 32 Nederlandse zorgverzekeraars. Bij 22 zorgverzekeraars moet je verplicht 'man' of 'vrouw' selecteren, wanneer je een basiszorgverzekering wilt afsluiten. "Hierdoor worden non-binaire personen vaak verkeerd benaderd en aangesproken," vertelt Schers. "Dit gebeurt zowel schriftelijk als gesproken. Mensen lopen tegen een muur aan als ze hier iets aan willen doen."

Voorbeelden van geslachtsregistratie bij verschillende zorgverzekeraars:

Bij tien zorgverzekeraars wordt niet gevraagd naar iemands geslacht en bij twee zorgverzekeraars is een derde antwoordoptie (Anders). Ook bij andere partijen kunnen non-binaire personen tegen de verplichte binaire geslachtsvraag aanlopen.

Mogen zorgverzekeraars naar je geslacht vragen?

Volgens Schers mogen partijen je geslacht alleen registreren wanneer dat noodzakelijk is. "Overheden en private partijen moeten het verzamelen van persoonsgegevens minimaliseren, dus als het doel bereikt kan worden zonder het registreren van geslacht/aanspreekvorm, dan is dat verplicht."

Waarom vragen zorgverzekeraars naar je geslacht?

Radar legt de zorgen van Schers voor aan de 22 zorgverzekeraars die vragen naar geslacht. Waarom is deze registratie verplicht? En zijn er plannen om deze vraag te verwijderen of uit te breiden met een derde antwoordoptie?

Terwijl je bij zorgverzekeraar AZVZ sinds 2025 op aanvraag een non-binaire optie kon aanvinken, was dit via het webformulier nog niet mogelijk. Na Radars bericht heeft AZVZ de antwoordopties in het formulier uitgebreid. Anderzorg en VinkVink hebben de geslachtsvraag verwijderd, nadat Radar contact met hen opneemt.

Een aantal zorgverzekeraars loopt tegen praktische obstakels aan bij de uitbreiding of verwijdering van de vraag. Volgens A.s.r. speelt geslacht voornamelijk een rol in de uitvoering van de verzekering, bijvoorbeeld in de verwerking en beoordeling van declaraties. De zorgverzekeraar onderzoekt oplossingsrichtingen en verwacht voor eind 2026 de vraag te veranderen of te verwijderen.

UnitedConsumers, Salland en FBTO onderzoeken de mogelijkheden om de vraag aan te passen of te verwijderen. Ook CZ bekijkt de mogelijkheden, nadat Radar hen met vragen heeft benaderd.

■ **De vrijwilligersorganisatie Burgerkracht Uit Samenwerking (BUS) is van mening:**

Het wordt nog een hele kluit als alle organisaties, instellingen, bedrijven en overheden de naamduidingen moeten gaan aanpassen op formulieren en brieven.

Het is een kwestie van doorvoeren en hanteren van de aanheffingsvormen.

De wet is daar duidelijk in, benoem in de aanhef de juiste duiding.

Opgemaakt en gepubliceerd: 09 juli 2026

Bronvermelding: Radar / BUS

Uitgegeven door: Vrijwilligersorganisatie Burgerkracht Uit Samenwerking (BUS)